Indsigt #1

DIGITALE HJEMME-BESØG

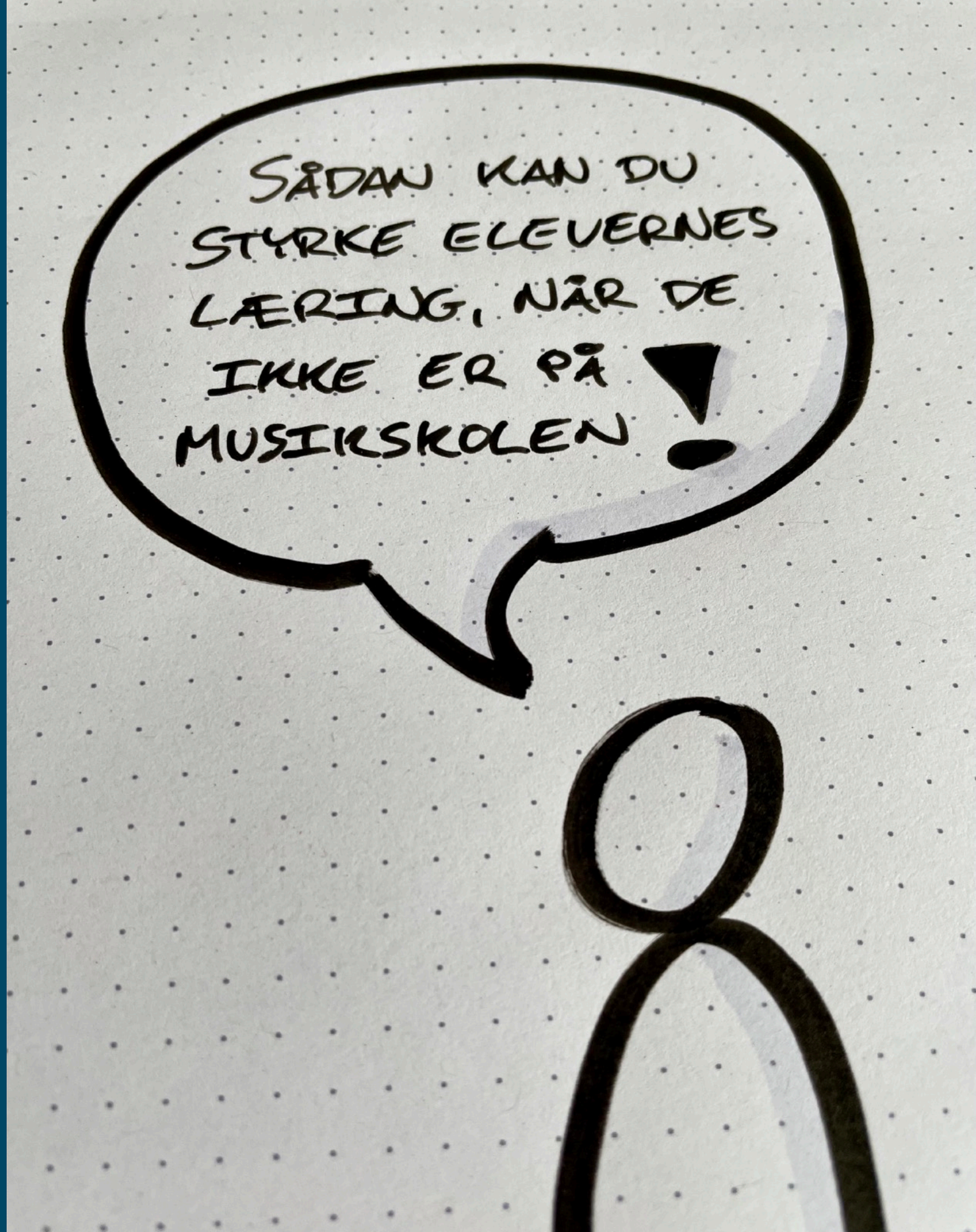

Af Thomas Albæk Jakobsen, 2023

Indhold

- **Det praktiske arbejde og udfordringer med digitale hjemmebesøg**
- **Positive effekter ved at besøge eleverne digitalt**
- **Sidegevinsten er en bedre kontakt til forældrene og mulighed for øget samarbejde**
- **Opsamling**
- **Sådan kan du selv starte med aktionsforskning**
- **Om projektet Kultur i praksis**

Corona-perioden gav mange udfordringer for landets musik- og kulturskoler, og det blev derfor helt nødvendigt at tænke nyt. Tingene skulle gribes anderledes an og opgaverne løses på nye måder. For lærerne på Musikskolen i Frederikshavn Kommune har det betydet nye indsigter og erfaringer, som også kan finde anvendelse på bagkant af pandemien.

Overgangen fra det fysiske undervisningsrum til det digitale undervisningsrum under nedlukningerne ændrede mødet med eleverne og forældrene radikalt. En grundlæggende observation fra denne periode er, at vi ved relativ lidt om elevernes rammer og muligheder for at spille musik derhjemme, hvilket har betydning for elevernes musikalske læring. Observationen er siden blevet genstand for yderligere undersøgelser i aktionsforskningsprojektet Kultur i praksis, hvor en gruppe lærere undersøger, hvordan vi kan styrke elevernes læring andre steder end i det fysiske undervisningsrum på Musikskolen.

En af de lærere, der har arbejdet med dette spørgsmål er klaver- og cellolærer Lone Lindhardt. På baggrund af hendes erfaringer fra det digitale undervisningsrum har hun på forsøgsbasis arbejdet sig frem til følgende. Først og fremmest giver et digitalt hjemmebesøg en bedre indsigt i elevens hjemmearbejdsplads, der er forudsætningen for elevens muligheder for at øve sig. Derudover giver et digitalt hjemmebesøg en bedre kontakt til forældrene, hvilket potentielt også kan have en positiv indvirkning på elevens læring og engagement i musikken.

DET PRAKTISKE ARBEJDE OG UDFORDRINGER MED DIGITALE HJEMMEBESØG

Inden der kan tages på digitalt hjemmebesøg er der en række forberedende skridt du skal tage. Det første er at få afklaret, hvilke intentioner du har med besøgene. Her kan du lade dig inspirere af denne tekst eller måske er der en helt særlig ting, du er blevet nysgerrig på at få mere viden om. For Lone blev det de spredte erfaringer fra nedlukningerne, der blev udgangspunktet for et systematisk arbejde med aktionsforskning som tilgang.

På forhånd havde Lone og aktionsforskningsgruppen bestemt sig for at arbejde ud fra spørgsmålet: "Hvordan kan vi styrke elevernes læring, når de ikke er på Musikskolen?". Gruppen på fem lærere og en leder arbejdede herefter med forskellige emner inden for undersøgelsesspørgsmålets ramme. Her havde Lone en antagelse om, at digitale hjemmebesøg kunne være medvirkende til at skabe bedre rammer for elevens musikalske udfoldelser i hjemmet, hvilket blev den drivende kraft i hendes arbejde.

Selvom Lone havde de bedste intentioner med at besøge eleverne digitalt, var det ikke uden udfordringer. Da

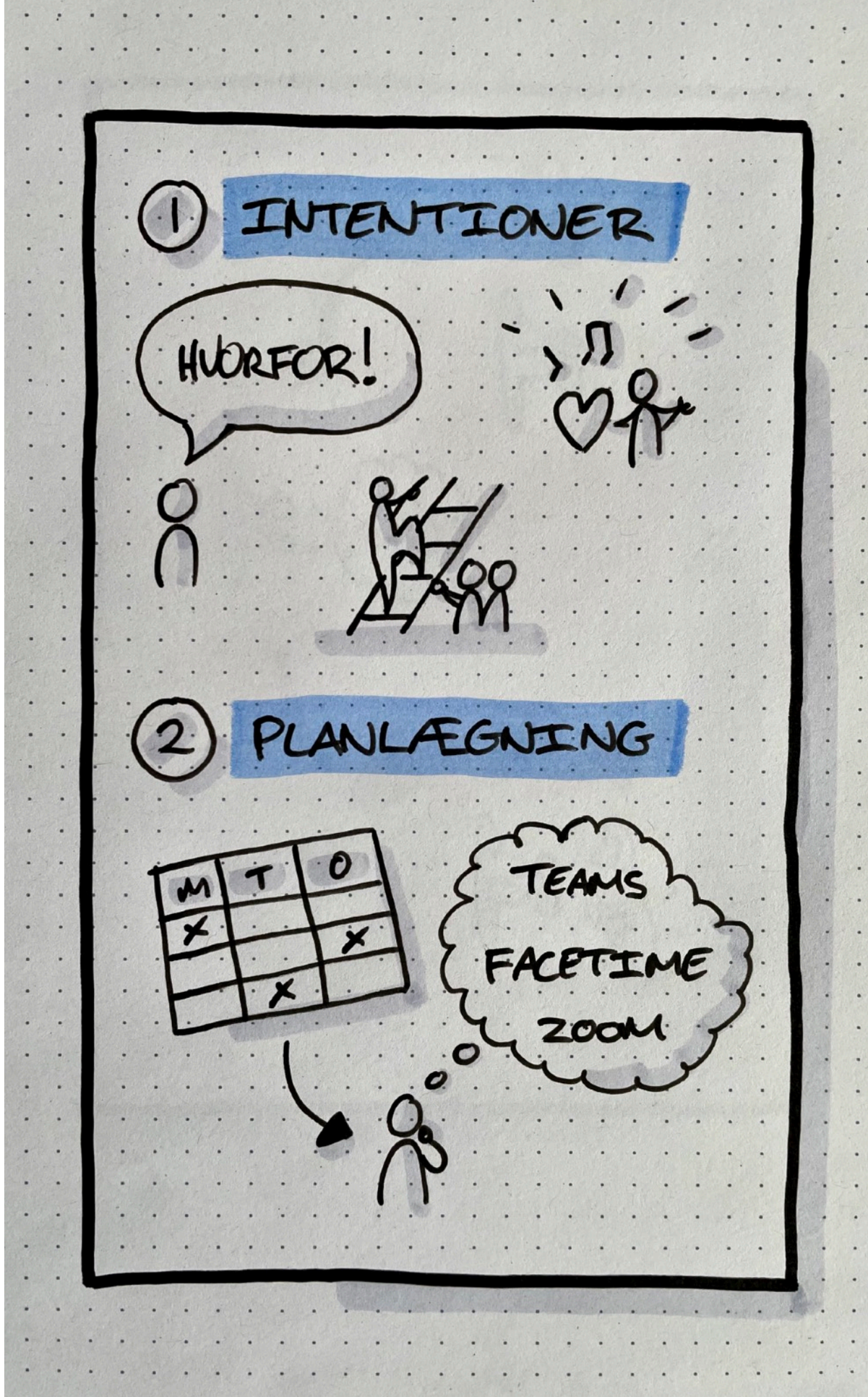

landet var lukket ned, blev der ikke sat spørgsmålstegn ved, at musikundervisningen skulle foregå online. Nu hvor vi atter var tilbage i vante omgivelser på Musikskolen undrede flere forældre sig dog over, hvorfor et digitalt hjemmebesøg i det hele taget var nødvendigt. Refleksionen fra Lone og hendes kolleger over denne observation var, at nogle af forældrene kunne se det som grænseoverskridende, at Musikskolen som offentlig institution trængte ind i hjemmet. Det er dermed ikke altid uproblematisk, at planlægge digitale hjemmebesøg. For at løse denne udfordring, har Lone derfor arbejdet med at styrke forklaringen på, hvorfor det digitale hjemmebesøg er vigtigt for elevens musikalske læring og hvordan forældrene kan understøtte denne.

Det andet skridt i forberedelserne omhandler den praktiske og tekniske planlægning af besøgene. Den grundlæggende erfaring omkring det tekniske er, at det er modtageren - dvs. elev og forældre - der afgør på, hvilken platform det digitale hjemmebesøg kan foregå. Derudover er der en faktor omkring stabiliteten af internetforbindelsen, der spiller ind.

Samlet set er Lones erfaringer, at det digitale hjemmebesøg er en god indgang til nye elever, da eleverne hurtigt får opbygget gode vaner med at øve og at kontakten til forældrene bliver etableret hurtigt. De digitale hjemmebesøg er foregået i elevens normale undervisningstid, men i stedet for at dukke op på Musikskolen, er de blevet hjemme. Da forældrene ofte skal hjælpe til med det digitale hjemmebesøg, kræver det god planlægning, og hvis du har mange nye elever, kan det også blive en tidskrævende proces.

Positive effekter ved at besøge eleverne digitalt

De digitale hjemmebesøg har medvirket til, at Lone som lærer har fået et langt bedre kendskab til de fysiske rammer og dermed elevens forudsætninger for at spille musik derhjemme. Undersøgelserne har afdækket to vigtige forhold, der kan have indvirkning på elevens musikalske læring.

Det fysiske rum som rammevilkår for elevens musikalske udøvelse spiller naturligt nok en væsentlig rolle. Er det rolige omgivelser eleven spiller i eller er det fysiske rum et brændpunkt som eksempelvis et køkken-alrum eller en stue, hvor resten af familien også befinder sig? Aktiviteter i rummet har indvirkning på elevens vilkår for at øve og fordybe sig i musikken, og dermed har de fysiske forhold en direkte indvirkning på elevens mentale rum. Også instrumenter virker forskelligt i forskellige rum og er et af de forhold, der relativ hurtigt kan observeres. Det andet forhold omhandler selve den musikalske aktivitet og indeholder den praktiske dimension og ergonomi, hvilket er forbundet. Afhængig af instrument, kan der være behov for eksempelvis et nodestativ, en klaverbænk eller en stol, men har eleven det til rådighed? Antager vi, at eleven har de rette hjælpemidler til

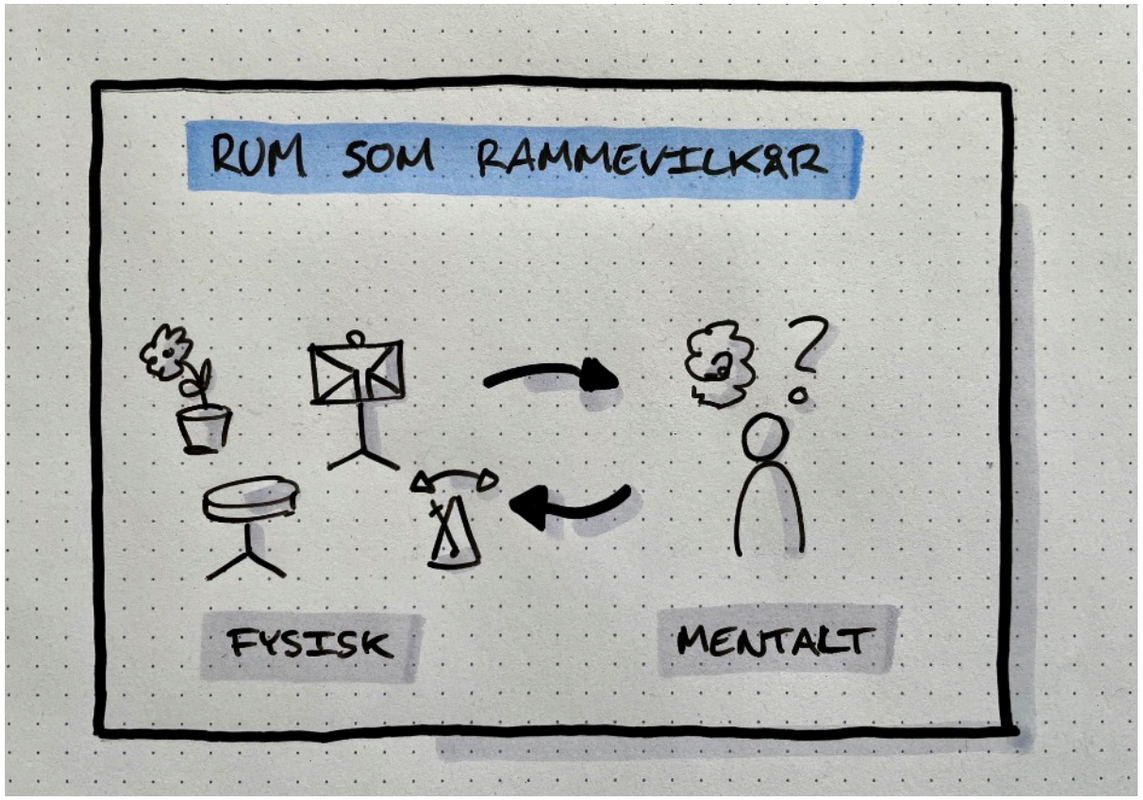

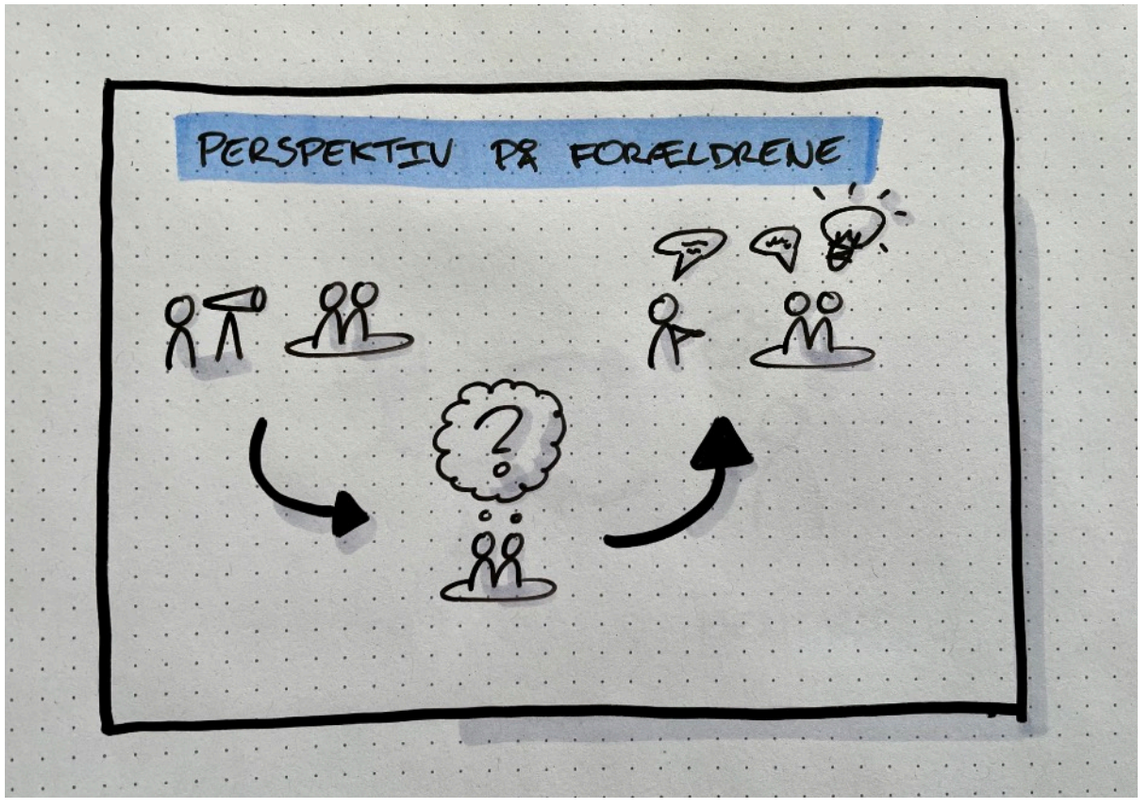

rådighed, kan et digitalt hjemmebesøg afdække, hvordan eleven står eller sidder. Ved at observere dette, kan læreren hjælpe eleven til at få indarbejdet gode ergonomiske vaner.

Den nyvundne viden fra de digitale hjemmebesøg kan bruges til at guide eleven, således at eleven kan få bedre muligheder for at spille musik hjemme. Dermed styrkes elevens læring og samtidig bliver der en bedre kobling til undervisningen på Musikskolen. Intentionen med de digitale hjemmebesøg har været at hjælpe eleven, men besøgene viser også, at der er en positiv sidegevinst, hvilket er en bedre kontakt til forældrene.

Sidegevinsten er en bedre kontakt til forældrene og en mulighed for øget samarbejde

Udover den mulige indvirkning på elevens læring, har de digitale hjemmebesøg også gjort det klart, at kontakten til forældrene styrkes. Besøgene giver en oplagt mulighed for at tale med forældrene og erfaringerne viser, at mange forældre er interesserede i at følge mere med i deres børns musikundervisning. Dog giver forældrene ofte udtryk for, at de ikke ved, hvordan de kan hjælpe eller understøtte deres børns musikundervisning. Her skifter fokus fra eleven til forældrene og hvordan læreren igennem dialog kan etablere et samarbejde. Dette samarbejde kan vise sig frugtbart og være med til både at få løst eventuelle problemer med at spille i hjemmet og skabe en stærkere

opbakning til undervisningen fra forældrenes side. Forældrene er dermed en måske overset ressource i børnenes musikalske læring.

Fra Lones digitale hjemmebesøg er der eksempler på, hvordan forældrene har hjulpet til med at skabe et bedre øverum for eleven ligesom at vejen til forældrene er blevet kortere. En vigtig pointe er her at følge op på det digitale hjemmebesøg ved efterfølgende at invitere forældrene med til undervisningen på Musikskolen, hvilket langt de fleste har været positive overfor. Her kan samtalen eventuelt dreje sig om, hvordan forældrene kan hjælpe med skabe rum for barnet til at øve sig og afhjælpe eventuelle praktiske problemer. En yderligere inspiration er løbende at følge op med både forældre og eleven, således at der bliver skabt gode vaner med at øve og spille musik i hjemmet.

Opsamling

Undersøgelserne har vist, at digitale hjemmebesøg har en positiv indvirkning på elevernes læring og at de er med til at skabe en bedre kontakt til forældrene. I forhold til forældrene er det vigtigt, at kunne fortælle dem, hvorfor et digitalt besøg er gavnligt og samtidig guide dem til at understøtte deres børns musikalske læring. Det at læreren "kommer med hjem" bliver motiverende for at indrette gode øveforhold derhjemme og dermed også tage snakken om, hvad det vil sige at øve sig og spille musik. Hovedpointerne fra de digitale hjemmebesøg er observationer af:

- Hvorvidt eleven har de rette hjælpemidler til rådighed samt om det ergonomiske er i orden, når eleven spiller
- Hvordan omgivelserne påvirker elevens mulighed for at fordybe sig i musikken
- Hvordan de fysiske rammer fungerer for instrumentet

Dermed er der gode forudsætninger for, at eleven får det bedste ud af at gå i musikskole.

Lones arbejde med at tage på digitale hjemmebesøg, kan sammenfattes i følgende tre opmærksomhedspunkter.

Gevinster ved at tage på digitale hjemmebesøg

- **Læreren skærper sin opmærksomhed på elevens øveforhold**
- **Forældrene skærper deres opmærksomhed på øveforholdene for deres barn**
- **Eleven skærper sin egen opmærksomhed på øveforhold og det at øve**

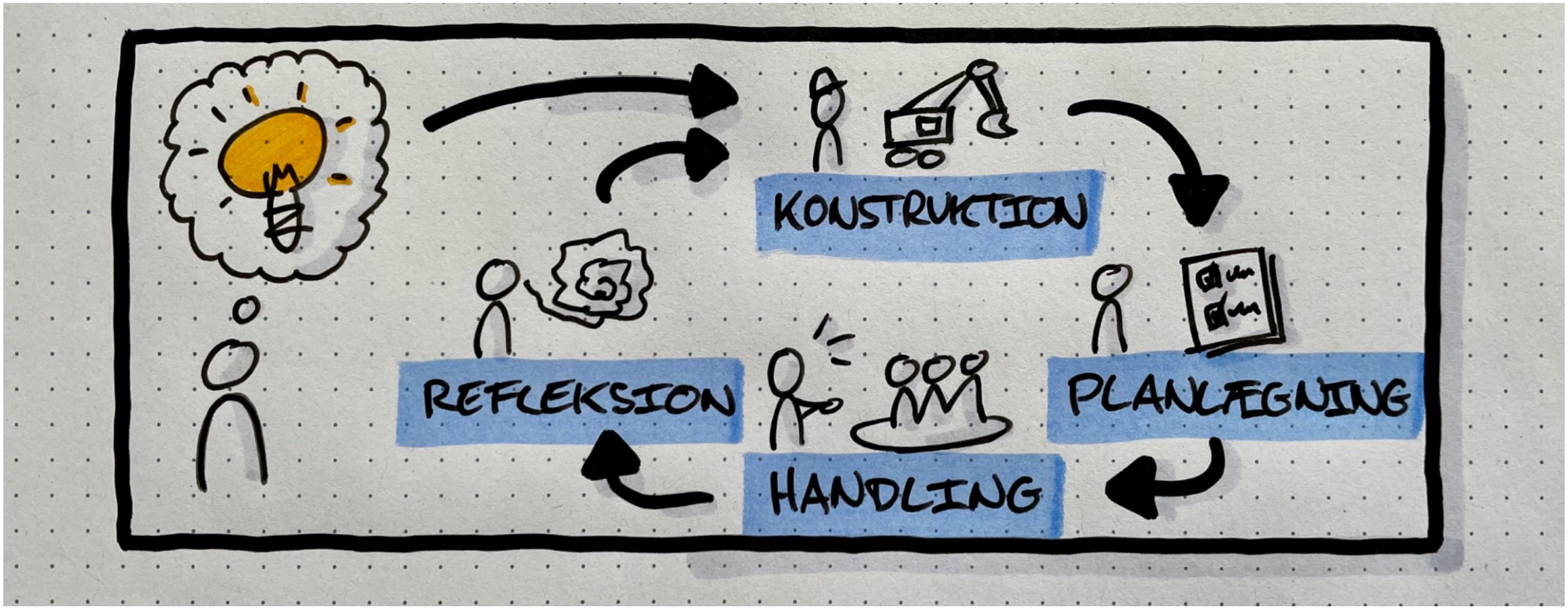

I aktionsforskningscirklen føres du igennem processerne konstruktion, planlægning, handling og refleksion

Sådan kan du selv starte med aktionsforskning

Aktionsforskning er en tilgang til at undersøge og finde løsninger på problemer i din hverdag. For at komme i gang, skal du i første omgang finde ud af, hvad du gerne vil arbejde med. Det gør du i *konstruktionsfasen*, hvor du formulerer dit ønske i et undersøgelsesspørgsmål. Herefter går du i gang med *planlægningsfasen*, hvor du stiller alle de praktiske spørgsmål om hvad, hvem, hvor og hvornår. Nu er det tid til *handling*, hvor du arbejder i praksis med det, du har planlagt ud fra dit undersøgelsesspørgsmål. Når dine handlinger er gennemført afslutter du med at *reflektere* over dine handlinger i relation til faserne planlægning og konstruktion. Dine refleksioner bliver fundamentet for at tage en ny omgang i aktionsforskningscirklen.

Du kan sagtens bedrive aktionsforskning på egen hånd, men du får mest ud af det, hvis du gør det sammen med dine kolleger. Husk også at snakke med din leder, så du får tid og plads til det sammen med dine øvrige opgaver.

Om projektet

Kultur i praksis

- Musikskolen i Frederikshavn Kommune
- Kulturrummet - Musikskolen i Thy
- Hjørring Musiske Skole
- Rebild Kulturskole
- Aalborg Kulturskole
- Aalborg Universitet

Arbejdet med digitale hjemmebesøg er en del af projektet Kultur i praksis (KIP), hvor aktionsforskning anvendes som tilgang til at undersøge og udvikle praksis på fem nordjyske musik- og kulturskoler. I Musikskolen i Frederikshavn Kommunen undersøger en gruppe lærere, hvordan de kan styrke elevernes læring, når de ikke er på Musikskolen. Lone Lindhardts arbejde med digitale hjemmebesøg er et delprojekt heraf.

Vil du vide mere om digitale hjemmebesøg, kan du kontakte **Lone Lindhardt** på loln@frederikshavn.dk. Hvis du vil vide mere om, hvordan du iværksætter et aktionsforskningsprojekt, kan du kontakte musikskoleleder **Thomas Albæk Jakobsen** på thaj@frederikshavn.dk.

Kultur i praksis er et samarbejde mellem fem nordjyske musik- og kulturskoler og Aalborg Universitet. Projektet er finansieret af Kulturskoler i Nordjylland og de medvirkende skoler.

Kulturskoler i Nordjylland

FREDERIKSHAVN KOMMUNE

MUSIK SKOLEN
Skagen | Frederikshavn | Sæby